

Corneliu FLOREA

UNIREA CEA MARE ȘI FIREASCĂ – DE LA 10 MAI 1866 LA 1 DECEMBRIE 1918

În urma depunerii jurământului de credință în fața Adunării Reprezentative a Principatelor Române de către Carol de Hohenzollern – Sigmaringen, în data de 10 mai 1866 aceasta devine Ziua Națională a României. După Războiul de Independență, la 10 MAI 1877, Carol Întâi al României declară în fața parlamentului Independența de Stat a României. Patru ani mai târziu, la 10 MAI 1881 se sărbătorește, cu bucurie și grandoare, trecerea țării de la principate unite la Regatul Român recunoscut internațional. Aceștia au fost anii de mari transformări istorice și de pornire a poporului român spre marele său ideal național, unirea firească a tuturor românilor într-un stat național unitar, știut fiind ca mai mult de jumătatea poporului român trăia, compact și majoritar, în provinciile istorice Banat, Ardeal, Crișana, Maramureș, Bucovina și

Basarabia sub asuprire străină ale marilor imperii ce ne înconjurau: otoman, rusesc, austro-ungar.

Odată, consolidat nucleul regatului românesc, cărturarii patrioți și biserica creștină română, atât din regat cât și din părțile stăpânite de imperii, au strâns legăturile în vederea unirii celei firești într-un stat unitar pe Vatra Daciei, pe care neamul a supraviețuit cu stoicism, când îndârjit, când vlăguit de copleșirea barbarilor și a imperiilor. În tumultul european al începutului de Secol XX, românilor, pentru împlinirea idealului lor național, le trebuia sprijinul unor puteri europene, altele decât cele trei imperii ce în decursul istoriei cotropiseră și stăpâneau marea parte a teritoriului și poporului român. Privirile majorității unioniștilor întregitori ai patriei, pe care o vedeau drept Dacia Rediviva, se îndreptau cu nădejde spre puterile Antantei; Franța și Anglia.

La o lună după asasinarea arhiducelui Franz Ferdinand la Saraievo, începe Primul Război Mondial prin declarația de război a Austro-Ungariei împotriva Serbiei din 15 iulie 1914. În mai puțin de o lună toate marile puteri europene sunt în război, România își declară neutralitatea în urma Consiliului de Coroană convocat și condus de regele Carol I, datorită pactului secret pe care-l avea cu Austro-Ungaria, pact impus cu brutalitate de Bismarck. Neutralitatea ține până în august 1916, când Antanta promite guvernului român satisfacerea revendicărilor lor de unire cu românii de pe partea cealaltă a arcului carpatic, dacă intră în război alături de ele. Ca urmare a acestor promisiuni, în 17 august 1916 are loc la București o convenție și semnarea unui tratat între Antanta și guvernul condus de I.C. Brătianu. În urma acestei convenții Regatul Român declară război imperiului Austro-Ungar, în 27 august 1916, pentru eliberarea conaționalilor lipsiți de elementarele drepturi cetățenești, supuși unei maghiarizări intensive. Armata română, cu entuziasm și ușurință, trece prin trecătorile carpatine ajungând până la Brașov, Sf. Gheorghe, Miercurea Ciuc, Gheorghieni, Orșova. În acest timp Germania, Turcia și Bulgaria declară război Regatului Român. Comandamentul Suprem al Armatei Române face câteva greșeli tactice dezastruoase în fața noilor dușmani, conduși de doi strategii prusaci, fiecare în fruntea unei armate superioare echipate și instruite. Generalul Falkenhyn atacă prin Ardeal iar generalul Mackensen prin Bulgaria. Prinsă în clește, Armata Română pierde și bătălia de apărare a Bucureștiului în decembrie 1916. Coroana și guvernul se retrag în Moldova dar Armata Română rămâne stăpână pe trecători și linia Mărășești – Galați. O iarnă tristă, grea și plină de nevoi, dar atașamentul de neclintit al regelui Ferdinand (german) și al Reginei Maria (britanică) față de români devine exemplul urmat de toți, dar mai ales de Armata Română. Singura excepție fiind fiul lor, prințul Carol ce dezertează, trecând în Rusia, să se căsătorească!

Anul 1917 a fost placa turnantă a războiului: Rușii s-au săturat de război și s-au apucat de revoluții, din februarie până în octombrie s-a ales praful de imperiul Romanovilor, americanii odihniți, simțind că războiul nu va mai dura trei ani, au aranjat de un pretext ca să intre în război, iar naționalitățile din Austro-Ungaria au devenit tot mai insistente să se despartă definitiv de habsburgi. Românii s-au trezit între ciocanul bolșevicilor și nicovala prusacă, dar cu o dăruire desăvârșită apără trecătorile, obținând victorii la Mărășești, Mărășești, Oituz oprind armata germană să intre și să cucerească Moldova. Datorită haosului bolșevic și menșevic din Rusia, românii sunt obligați să accepte armistițiul impus de Germania, în noiembrie la Focșani, pentru a se apăra de ruși, care din foștii aliați au devenit jefuitori bolșevici. Adio, tezaur românesc!

În Anul 1918 începe deznodământul războiului prin discursul președintelui american, Woodrow Wilson, intitulat Paisprezece Puncte, în care impune autodeterminarea

națiunilor înglobate prin forță și tratate nejuste în Austro-Ungaria. După aflarea acestui discurs democratic american, la Roma, în Martie 1918, are loc Congresul Naționalităților din Austro-Ungaria care adoptă moțiunea de susținere a dreptului fiecărei națiuni la autodeterminare și ori să devină stat independent ori să se unească cu statul de aceeași naționalitate deja existent. O luminare și o cale larg deschisă, încurajatoare pentru Romanii din Austro-Ungaria la autodeterminare.

Dar, înaintea lor, a venit surpriza, surprizelor: autodeterminarea națiunilor o susțineau și bolșevicii și astfel la 27 Martie 1918, Basarabia devenise independentă de Rusia și se reunește la Moldova lui Ștefan cel Mare, fiindcă numai atât mai rămăsese din Regatul Român în acea primăvară. Trebuie subliniat că Germania l-a adus la putere pe Lenin în Rusia, ca să o scoată din război, să le fie mai ușor germanilor în vest unde se tocaseră fără victorii, se epuizaseră material și apăruse demoralizarea în rândul militarilor. Din aceste motive Germania a încheiat „Pacea de la București” recunoscându-i României teritoriul cu care a intrat în război, minus Dobrogea, în schimb impunând demobilizarea armatei și păstrarea controlului asupra resurselor și al economiei țării. Tratatul nu a fost ratificat în parlament și nici promulgat de Regele Ferdinand.

Degeaba, s-a retras Germania în spatele trecătorilor carpatine, trăgând după ea slabele armate austro-ungare, fiindcă în urma lor a venit corpul expediționar al generalului francez Franchet d'Esperey care a scos din luptă pe bulgari și pe turci, astfel încă un imperiu murea.

Zilele imperiului Austro-Ungar, un hibrid penibil și steril, erau numărate. Naționalitățile ce îl formau se organizează tot mai temeinic pentru autodeterminare. La New York are loc Congresul sârbilor, croaților, cehilor, slovacilor, românilor, polonezilor, rutenilor a cărui rezoluție impune ideea democrată a desprinderii totale de al treilea imperiu depășit istoric, muribund. Comitetul Național Român de la Paris se lărgește în Consiliul Național Român Central cu sediul la Arad, iar Alexandru Vaida Voevod în data de 18 octombrie 1918, citește în Parlamentul de la Budapesta declarația de autodeterminarea a românilor din Ardeal și Banat. La Viena, Iuliu Maniu detașează din armata austro-ungară un corp de 70.000 de voluntari români și-i aduce în Ardeal, în vederea desprinderii totale atât de imperiul austriac, cât mai ales de Ungaria care, la rândul ei, se rupe de Austria, dar vrea să mențină, în continuare, înglobat, Ardealul.

În următoarele zile, deznodământul Primului Război Mondial se precipită iar cehii și solovacii se unesc în Cehoslovacia și-și declară independența, în timp ce în Sud se formează noul stat unit și independent al Slovenilor, Croaților și Sârbilor. La 11 noiembrie 1918, se încheie armistițiul pe frontul de vest, iar în 13 noiembrie 1918 pe frontul balcanic, după care Ungaria este obligată de puterile Antantei să-și retragă trupele din Ardeal și să permită trupelor române să le înlocuiască. Consiliul Național Român Central nu ajunge la nici o înțelegere cu delegația ungurească la Arad și hotărăște Marea Adunare Națională de la Alba Iulia la Întâi Decembrie 1918, în cinstea lui Mihai Viteazul care a intrat în Cetatea Alba Iulia, în noiembrie 1599, ca unificator al celor trei principate Muntenia, Moldova și Transilvania și în memoria Răscoalei lui Horea, Cloșca și Crișan. Înaintea acestui eveniment, Congresul General al Bucovinei, cu mare majoritate, a emis rezoluția de unire necondiționată cu Regatul Român. Astfel o altă parte a Moldovei lui Ștefan cel Mare se reunește cu neamul ei.

Adunarea de la Alba Iulia, prin cele 1228 de delegații alese din toate comitatele românești a dat adunării un statut de plebiscit și acestor delegații s-au alăturat o sută de mii de români, veniți din toate satele și comunele românești din Bucovina și Basarabia,

din Maramureș și Banat, din Crișana și Țara Moșilor, din Hațeg până-n Caraș au transformat-o în Marea Adunare Națională a Românilor ce au vroit și au realizat statul național unitar.

Rezoluția Unirii citită de episcopul greco-catolic Iuliu Hossu cuprinde: „Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii cu România. Rezoluția mai cuprinde și libertate națională pentru popoarele conlocuitoare, deplină libertate confesională, înfăptuirea unui regim democratic în toate domeniile vieții publice, reformă agrară radicală, legislație de ocrotire a muncitorimii industriale.

Istoricul consemnează: *„La ceasurile 12 din ziua de 1 decembrie, prin votarea unanimă a rezoluției, Unirea Transilvaniei cu România era săvârșită.”* Această rezoluție este prezentată Regelui Ferdinand de către o delegație condusă de Miron Cristea episcop de Caransebeș, alături de Iuliu Hossu episcop greco-catolic de Gherla, Vasile Goldiș, Alexandru Vaida-Voievod și Caius Brediceanu. Trebuie menționat și reținut că, Adunarea Generală a Germanilor din Transilvania și Banat ce a avut loc la Mediaș aprobă decizia românilor, ei cunoscând istoria Ardealului Românesc și drepturile majorității cetățenilor, pe când Adunarea Generală a Ungurilor, ținută la Cluj, a reafirmat loialitatea lor față de Ungaria, pentru prima dată stat independent de la 1526. Trupele române intră în Cluj în 24 decembrie 1918 fără să întâmpine rezistență din partea lor.

În recenta istorie a Românilor, Întâi Decembrie 1918 stă alături de Unirea lui Mihai Viteazul, Unirea lui Alexandru Ioan Cuza, Războiul de Independență condus de Carol Întâi, de încoronarea regelui Ferdinand și a reginei Maria la Alba Iulia. Oglindind aceste mari evenimente istorice, Ziua Națională a României a fost Zece Mai până în 1947. Din 1948 s-a fixat 23 august, o zi comunistă de tristă amintire. După revoluția de la Timișoara din 1989 și lovitura de stat de la București, paleo-comunistul Ion Marcel Ilici Iliescu a propus ca zi națională 22 decembrie, ce avea aceiași valoare ca și 23 august. Din fericire, a fost contracarat istoric și combătut politic până ce, în final, a promulgat legea prin care Întâi Decembrie să fie zi națională a România.

Corneliu FLOREA
1 Decembrie 2015
Winnipeg – Canada